

**Výročná
správa
2021**

DOBROVOLNÍK RAZ TÝŽDENNE – PRIATEĽSTVO NA CELÝ ŽIVOT

4

**„Nadobudla som pocit,
že sa môžem na niekoho
dôverne obrátiť a že tam
pre mňa je.“**

Lívia, 24 rokov, Bratislava
8 rokov so svojou
BUDDY dobrovoľníčkou

Obsah

9

Úvodné slovo

10

Nerozmýšľam veľmi nad tým, čo raz bude. Chcem dať Andrejovi čo najviac teraz

(príbeh BUDDY dvojice)

14

Deti oceňujú, že majú NIEKOHO, dobrovoľníci hovoria o obohatení svojho sveta

(rozhovor s koordinátorkou)

18

BUDDY v čase pandémie

19

Kde aktuálne pôsobíme

20

Daniela prežíva pohnuté obdobie. Verím, že ma v ňom vníma ako pevný bod

(príbeh BUDDY dvojice)

24

Pre nikoho z nás nie je ľahké priznať si, že niečo nezvládame a požiadať o pomoc

(rozhovor s koordinátorkou)

28

Funguje to. Bezpečne, stabilne, dlhodobo a kvalitne

30

Vybrať šaty na stužkovú aj sporiaci účet. Kto poradí mladým, ktorí nevyrastajú v rodine?

(príbeh BUDDY dvojice)

36

Spolu meníme dlhodobé dary na dlhodobé priateľstvá

38

Vďaka posilnenej dôvere darcov rastie počet dvojíc aj kvalita našej práce

40

Ďakujeme

42

Čo máme v pláne v roku 2022

46

Kontakt

Milý BUDDY priateľ,

pred 16 rokmi sa mi ani len nesnívalo, že doteraz viac ako 160 detí na Slovensku spozná svojho BUDDY dobrovoľníka.

Moja mama mi často vravela starú múdrosť, že kvapka hľbi kameň nie silou, ale častým padaním. Presne ako naši úžasní dobrovoľníci či už v Trnave alebo Košiciach: pravidelne, takmer každý týždeň v roku sú prosto „tam“... Kde je to „tam“? „Tam“ je kdekoľvek sa so svojim BUDDY teenagerom dohodnú, že pôjdu na prechádzku, porozprávať sa pri dobrom čaji alebo sa bicyklovať. „Tam“ je prosto to, že iba sú, sú „tam“, kde je dieťa, sú tam pre neho alebo pre ňu, sú prítomní, trpezliví, počúvajúci a nesúdiaci, prijímajúci. Sú tam a venujú svoj čas, ktorý je z pohľadu BUDDY detí takmer zázrakom. Zázrakom, v ktorý ani neverili. Zázrakom, ktorý je umením aj vedou.

Dostávajú čas, ktorý im postupne odoženie tmavosivé oblaky a ukáže im, že po daždi naozaj prichádza slnko. Slnko priateľstva, opory, pocitu bezpečia či úsmevu, ale aj slnko v podobe dôvery v seba a druhých. Slnko v podobe učenia sa samostatnému životu, posilnenia schopnosti prispôbovať sa meniacim sa okolnostiam a napriek nim si nájsť prácu či mať dôstojné bývanie. Tieto deti nedostali dar opory vo svojej rodine, ale dnes dostávajú aj vďaka Vám svojho BUDDY dobrovoľníka.

Ďakujeme, že môžeme spolu tvoriť zázraky a pomáhať našim BUDDY teenagerom snívať a žiť ich sen, ich vlastný slobodný život. Verím, že prijatím BUDDY detí medzi nás tak robíme našu krajinu o trochu štedrejšou, trpezlivejšou, láskavejšou a usmiatejšou. Veríme, že na dlhé roky a desaťročia.

Srdečná vďaka v mene celého BUDDY tímu,

Laci Kossár, zakladateľ

10

„Nerozmýšľam veľmi
nad tým, čo raz bude.
Chcem dať Andrejovi
čo najviac teraz.“

Boris Lacík, 35 rokov
hasič – záchranár, Bratislava
1 rok v programe BUDDY

Na jednej z Andrejových fotiek, ktorú má Boris vo svojom mobile, stojí 12-ročný Andrej s obrovskou hasičskou prilbou so spusteným plexisklom na hlave. Boris, Andrejov BUDDY dobrovoľník, je totiž profesionálny hasič.

Počas ich stretnutí, ktoré sa začali pred viac ako rokom, zažili spolu toho mnoho, výlet na hasičskú stanicu, samozrejme, nesmel chýbať. „Myslím, že to, že som hasič, pomohlo aj pri zoznamovaní s Andrejom. Naša koordinátorka Vierka spomínala, že Andrej by raz možno tiež chcel byť hasičom, takže sme sa mali o čom rozprávať. A myslím, že u nás na stanici sa mu veľmi páčilo,“ hovorí Boris.

Andreja podľa Borisa v tomto období veľmi baví futbal, dokonca začal chodiť do futbalového klubu. „Bol som ho niekoľkokrát vyzdvihnúť po tréningu a chystám sa aj na jeho zápas. Či si spolu kopeme? Jasné, to robíme naozaj často. Problém je len v tom, že ja som trochu futbalové drevo. A on ma vždy strašne vytrieska. Postaví ma do brány, dáva mi jasle, dostávam gól za gólom,“ smeje sa Boris.

„Bolo mi jasné, že ak sa pre také niečo rozhodnem, musím si byť istý, že niekoľko najbližších rokov nebudem chcieť z toho vycúvať.“

Závazok nadlho

Boris má 35 rokov a zatiaľ nemá vlastné deti. Keď sa dozvedel o programe BUDDY, takmer hneď začal uvažovať, ako by sa doň mohol zapojiť. „V mojom rozhodovaní boli dôležité dve veci. Prvá z nich bola obrovská zodpovednosť, ktorú som pri tej myšlienke cítil.

Bolo mi jasné, že ak sa pre také niečo rozhodnem, musím si byť istý, že niekoľko najbližších rokov nebudem chcieť z toho vycúvať. Vedel som, že to nebudem môcť „zabaliť“ a odísť niekam do Austrálie. Chápal som, že je to pravidelné a dlhodobé stretávanie sa. Pýtal som sa sám seba, či si dokážem nájsť čas pre to dieťa týždeň čo týždeň niekoľko rokov. Program sa síce typicky končí niekoľko rokov po odchode dieťaťa z centra pre deti a rodiny (CDR), ale dieťa a dobrovoľník môžu zostať v kontakte celý život,“ rozpráva Boris.

Druhá vec, ktorá ovplyvnila Borisovo rozhodovanie, či sa stať BUDDY dobrovoľníkom pre dieťa z CDR, bola jeho skúsenosť z letných detských táborov.

„V minulosti som pomáhal organizovať detské letné tábory a viackrát som sa na nich aj zúčastnil ako vedúci. Opakovane sa nám stalo, že sme mali v tábore deti z komplikovaného sociálneho alebo rodinného prostredia. Videl som, ako na nás dospelých reagovali, a uvedomoval som si, že ich môžeme svojím prístupom k nim formovať a možno aj ovplyvniť. Trvalo to však veľmi krátko. Bolo to iba desať dní. Potom dieťa odišlo a už sme ho nikdy nevideli. Cítil som, že ak by sme mali možnosť pôsobiť na také dieťa dlhodobejšie, takýto kontakt by mu mohol prospieť,“ konštatuje Boris. „Práve to ma napokon priviedlo k rozhodnutiu prihlásiť sa do programu BUDDY. To, že stretávanie sa s dieťaťom je cieľené a že je dlhodobé. Počas toho času ho dobre spoznáte a možno sa vám podarí ho ovplyvniť. Mal som pocit, že je to veľmi užitočne strávený čas,“ hovorí.

Mal som trému

Výberové konanie bolo podľa neho dlhé a náročné. „Myslím, že to bolo šesť kôl, ktoré trvali dosť dlho. Od podania prihlášky do stretnutia s Andrejom uplynulo päť mesiacov. Viac a viac som si počas toho času uvedomoval, čo bude vstup do programu pre mňa znamenať, a mohol som sa na to vnútorne pripraviť. Skúmali, či spĺňam ich požiadavky, a zrejme aj to, či sa s dieťaťom budeme k sebe hodiť. Viem, že do programu prijímajú ľudí, ktorí sú už v živote stabilizovaní. Niektorí majú staršie deti, iní menšie a sú tam aj ľudia, ktorí deti nemajú,“ rozpráva Boris.

Na otázku, či mal pred prvým stretnutím s Andrejom trému, odpovedá bez zaváhania: „Jasné, že som mal trému. Koordinátori dokážu

počas prijímacieho konania vnímať, akí ľudia sú pred nimi, a poznajú aj deti, ktoré do programu vstupujú. Snažia sa vytvoriť vhodné dvojice a myslím, že u nás to vyšlo. Samozrejme, uvažoval som, ako bude Andrej na mňa reagovať. Rozmýšľal som, ako bude prebiehať stretnutie s úplne cudzím dieťaťom, na ktorom bude ešte aj naša koordinátorka Vierka, pani z CDR-ka, a tuším aj pani riaditeľka tam nakoniec bola. Bolo to také skupinové stretnutie v areáli CDR. Potom sme sa však s Andrejom šli prejsť sami dvaja okolo plota, šli sme dokola asi tridsaťkrát,“ smeje sa Boris. V ten deň podpísal potrebné dokumenty a začali sa s Andrejom stretávať.

Veľa sa smejeme

Andrej je podľa neho veľmi športovo založený. „Čo zo športu vyskúša, to mu ide. Chodili sme teda na turistiku a tiež bicyklovať sa. Teda, Andrej šiel na bicykli a ja som bežal popri ňom,“ uprešňuje Boris s úsmevom. „A pritom sa vždy porozprávame.“

To, že sa dieťa s niečím vážnym zverí hneď na začiatku, nemusí znamenať, že máte zrazu dôvernejší vzťah. A naopak, ak dieťa o takých veciach mlčí, neznamená to, že vám neverí,“ tvrdí Boris.

„Nevedel som, ako to bude u nás. My sme sa však pomerne skoro bavili dosť otvorene a Andrej mi rozprával o svojej rodine. V CDR-ku žije štyri roky. Pre dvanásťročné dieťa je to tretina života, zároveň si však pamätá aj udalosti z obdobia, keď žil ešte s mamou. Ja som mu tiež povedal, že moji rodičia sú rozvedení a moja sestra je ťažko postihnutá. Zaujímalo ho to, no rozprávame sa aj o úplne bežných veciach a veľa sa smejeme. Dobré to je,“ hovorí spokojne Andrejov dobrovoľník.

Boris sa raz mesačne stretáva s koordinátorkou ich dvojice v programe. „Hovoríme najmä o tom, ako reagovať, ak Andrej otvorí tému, ktorá je pre neho bolestná, alebo ako niektoré dôležité rozhovory poňať. Takéto okamihy obvykle prichádzajú úplne nečakane,

„To, že sa dieťa s niečím vážnym zverí hneď na začiatku, nemusí znamenať, že máte zrazu dôvernejší vzťah.“

zvyčajne ako blesk z jasného neba a vtedy je dôležité správne zareagovať. Je to veľká výzva,“ usmieva sa Boris. „Práve teraz v nedeľu sme zrazu riešili veci, ktoré sa mu stali. Hovoril o svojich emóciách, čo predtým nerobil. A vedel ich aj dobre pomenovať,“ chváli Andreja.

Som tu pre neho

Keď sa Borisa pýtame, čo dáva program BUDDY jemu, hovorí o zmysluplne prežitom čase. „Dúfam, teda aspoň si to nahovíram, že naše stretávanie sa bude niečím, čo si Andrej odnesie do dospelosti. Tieto deti často nemajú stabilného dospelého človeka v živote na dlhšie obdobie. A je veľmi dôležité, aby ho mali,“ rozpráva.

Na narodeniny Boris Andrejovi daroval koláž fotiek z ich spoločných výletov. Bola tam aj Andrejova fotografia v priveľkej helme z hasičskej stanice. Boris hovorí, že nech robia čokoľvek, vždy sa snaží počas spoločných chvíľ naplno sústrediť na Andreja. „Raz som to formuloval tak, že som vtedy v strehu. Chcem správne reagovať, rozmýšľam, čo ako myslieť. Možno v budúcnosti príde v jeho živote a v našom vzťahu nejaká kríza, hoci ja Andrejovi predpovedám dobrú budúcnosť. Nerozmýšľam však veľmi nad tým, čo bude. Snažím sa dať Andrejovi čo najviac teraz. A som tu pre neho.“

text: Marcela Fuknová
fotografie: Kristína Močková

**„Deti oceňujú, že majú
NIEKOHO, dobrovoľníci
hovoria o obohatení
svojho sveta.“**

Katarína Šiborová
psychologička - starostlivosť o BUDDY dvojice
3,5 roka v BUDDY tíme

Psychologička Katarína Šiborová má v programe BUDDY na starosti dobrovoľníkov a pomáha aj pri ich hľadaní a výbere. K vstupu do programu vedie dlhá a náročná cesta, no na jej konci je prvé stretnutie s dieťaťom a začiatok spoločného príbehu.

„Hoci niekedy odmietneme tých, ktorí sa prihlásia, neznamená to, že nie sú dobrí ľudia.“

Kto sú ľudia, ktorí sa hlásia do programu BUDDY ako dobrovoľníci?

Sú to rôzni ľudia. Nie je jednoduché povedať, koho presne hľadáme, máme však veľmi náročné kritériá. Hoci niekedy odmietneme tých, ktorí sa prihlásia, neznamená to, že nie sú dobrí ľudia. Nie je to informácia o nich ako o ľudskej bytosti ani o ich vhodnosti pre rolu matky či otca svojich vlastných detí. Neznamená to ani, že nemôžu robiť dobrovoľníctvo s deťmi. Je to len informácia o tom, že náš program s touto špecifickou skupinou detí v daný moment ich života nie je pre nich dobrá voľba.

Aké podmienky musí človek spĺňať, aby sa mohol prihlásiť ako BUDDY?

Mal by byť zastabilizovaný v živote. Teda nie študent, ale niekto, kto už aspoň dva roky pracuje. Najmladší ľudia v našom programe majú okolo 25 rokov a najstarších dobrovoľníkov máme okolo šesťdesiatky. Najväčší počet dobrovoľníkov má však medzi 35 a 40 rokov. Zodpovedá to skupine ľudí, ktorí si už možno založili rodiny a ich deti odrastajú.

Takíto ľudia sú však často časovo zaneprázdnení...

Sú, no zároveň sú ich životy už aspoň čiastočne stabilné. Už dlhšie pracujú, neplánujú výraznejšiu zmenu a aj v ich súkromnom a rodinnom živote je to podobné. Ich deti majú často dvanásť rokov a viac a už sa pomaly od nich oddeľujú, začínajú mať svoje záujmy. Ale máme aj slobodných ľudí, ktorí nemajú vlastné deti, rozhodne ich to nediskriminuje. Často tak hľadajú iný spôsob, ako niekomu niečo odovzdať.

Čo motivuje ľudí, ktorí sa vám hlásia ako dobrovoľníci, aké sú ich dôvody?

Veľkej časti z nich sa uvoľnil nejaký životný priestor a radi by robili niečo, čo je zmysluplné. Ťahá ich to k deťom ako k bytostiam, ktoré môžu nejakým spôsobom ovplyvniť. Chcú, aby život tých detí bol lepší a ľahší, a chcú sa o to pričniť.

Je dôležité, či je to muž alebo žena?

Vždy máme v páre rovnaké pohlavia, ženy s dievčatami a chlapcov s mužmi. Je to preto, aby deti mali svoj ženský či mužský vzor. Aby mali model – takýto/takáto možno raz môžem byť, keď budem dospelý/dospelá.

Aké deti vstupujú do programu?

Sú to deti, ktoré žijú v centrách pre deti a rodinu. Základným pravidlom je, že zapájame deti od 12 rokov. Je to preto, že tieto deti už sú schopné porozumieť role BUDDY dobrovoľníka a odlíšiť ju od rolí iných dospelých vo svojom živote. Vedia už, že to nie je náhradná mama ani otec, ale niekto, kto má v ich živote špecifickú úlohu, a dokážu to aj prijať. Je to veľa, v ktorom sa deti odpútavajú od svojich rodičov. Chápu už, že dobrovoľník je niekto, kto prichádza len v určený čas, niekto, kto si ich nevezme nastálo domov, no bude sa s nimi stretávať a budú sa môcť na neho obrátiť, keď budú niečo potrebovať. Ďalším pravidlom je, že zapájame deti, ktoré budú v budúcnosti schopné viesť samostatný život – nemajú teda mentálne ani iné vážnejšie postihnutie.

Sú to teda deti, ktoré sa v osemmástich ocitnú v dospelom svete, často bez rodinných väzieb. Inak sú však rôznorodé – povahou aj prostredím, z ktorého pochádzajú.

Tieto deti však svoje biologické rodiny poznajú, mnohé vedia, odkiaľ sú a kto sú ich rodičia.

Áno, a niektoré majú s nimi aj pekný vzťah, hoci spolu nežijú. Väčšinou však dôvody, pre ktoré dieťa nevyrastá v biologickej rodine, pretrvávajú. Dieťa sa po dovŕšení dospelosti väčšinou nevracia späť do svojho pôvodného prostredia, lebo rodičia mu naďalej nedokážu poskytnúť zázemie a majú často vážne problémy vo svojich vlastných životoch.

Prvému stretnutiu dobrovoľníka s dieťaťom predchádza dôkladná príprava. Ako vyzerá?

U dobrovoľníka sa celá príprava začína už jeho vstupom do výberového procesu. Trvá niekoľko mesiacov a má viacero krokov, je ich až osem. Ak dobrovoľníka schválime, väčšinou dostane prideleného koordinátora podľa lokality, kde žije. Dobrovoľníci sú z celého Slovenska. Počas výberu sa dozvedajú čoraz viac o programe. Nielen my si vyberáme ich, ale aj oni nás.

Môžu cúvnuť a rozmyslieť si to?

Stáva sa to, no zriedkavo. To skôr my sme prísní a často sa stáva, že výberový proces zastavíme, ak si nie sme istí. Pridelený koordinátor sa po ukončení výberu stretne s dobrovoľníkom ešte pred stretnutím s dieťaťom a preberú spolu zmluvu o dobrovoľníctve. Dobrovoľník sa tiež dozvedá informácie o dieťati a vraciame sa ešte

späť k výberovému procesu. Hovoríme o veciach, ktoré tam vystupujú, a chceme si ich overiť alebo nastaviť našu ďalšiu spoluprácu. Hovoríme dobrovoľníkom, čo ich čaká a ako bude stretávanie s dieťaťom fungovať.

A ako vyzerá príprava dieťaťa?

Deti vyberá CDR, kde žijú. Majú tam svojich psychologov, ktorí ich poznajú a pracujú s nimi. Ak si myslíme, že máme pre dané dieťa v danej lokalite vhodného dobrovoľníka, koordinátor sa stretáva s dieťaťom a predstavuje mu program. V mnohých CDR však už program BUDDY beží dlhší čas, takže mnohé deti vedia, o čo ide. Napriek tomu to spolu s koordinátorom preberajú.

Chcú byť deti vybraté do tohto programu?

Väčšinou áno. Niekedy je ich základnou motiváciou, že sa dostanú mimo centra, že niekto za nimi bude chodiť. Sprvu je to pre ne najmä príjemné rozptýlenie. Koordinátor im vysvetľuje, že dobrovoľník to robí zadarmo, lebo chce, čo budú spolu robiť, ako často sa budú stretávať.

Majú BUDDY dobrovoľníci pred prvým stretnutím trému?

Väčšinou áno. Na niektorých to je aj vidieť. Z mojich skúseností je to však tak, že tréma veľmi rýchlo odíde. Prvé stretnutie býva trochu umelé, predsa len predstavujeme dve cudzie bytosti a hovoríme im, že by sa v budúcnosti eventuálne mohli mať radi a mať nejaký vzťah. Pri prvom krátkom polhodinovom stretnutí, ktoré sa koná v CDR, býva aj koordinátor, ktorý predtým dieťa stretol, takže ho s dobrovoľníkom zoznamuje. Snaží sa však postupne vytrátiť a nechať ich aspoň niekoľko minút

„Prvé stretnutie býva trochu umelé, predsa len predstavujeme dve cudzie bytosti a hovoríme im, že by sa v budúcnosti eventuálne mohli mať radi a mať nejaký vzťah.“

samých, aby mali spoločný priestor. Stretnutie sa zvyčajne uzatvára dohodou o tom, aké bude to ďalšie.

Ako tento proces pokračuje?

Prvé dva roky je dobrovoľník juniorom a so svojím koordinátorom sa stretáva minimálne raz do mesiaca. Ak by sa niečo dialo a bolo to treba riešiť, stretnú sa okamžite, inak sa stretávajú raz za štyri týždne. Rozoberajú, čo im vo vzťahu s dieťaťom ide, čo, naopak, nie a čo sa medzi nimi deje.

Čo potom dobrovoľník spolu s dieťaťom pri ďalších stretnutiach podnikajú?

Líši sa to, mužsko-chlapčenské dvojice budujú svoj vzťah okolo rôznych aktivít, často športujú. Žensko-dievčenské dvojice často vedia veľmi rýchlo nájsť spoločnú reč a rozprávajú sa pri prechádzkach po meste alebo v kaviarňach. Mali by to byť aktivity, kde sú len oni dvaja a pri ktorých nadväzujú kontakt a spoznávajú sa.

Koľko celý program trvá?

Keď sa rozprávame o záväzku dobrovoľníkov, hovoríme minimálne o troch rokoch. Vízia je však ideálne na celý život. Samozrejme, nebudeme sa celý život s dobrovoľníkom raz mesačne stretávať. Po dvoch rokoch dobrovoľník prechádza do seniorskej roly, je samostatný, s koordinátorom sa stretáva raz za tri mesiace a potom sa už trvanie programu ohraničuje vekom dieťaťa. Väčšina dvojíc je v programe do 22 rokov veku dieťaťa, maximum je 26 rokov. Dvojice v poslednej fáze programu kontaktujeme dvakrát do roka, aby sme zistili, ako sa im darí. Zároveň vedia, že sa môžu ozvať, ale sú už samostatní a fungujú podľa svojho uváženia.

Môže dieťa zo vzťahu odísť?

Môže, no je to zriedkavé. A ak sa to stane, prichádza to často už v prvom roku. Deťom väčšinou stačí, ak majú stabilného dospelého a pridajú sa k nemu. Niektoré však majú dôveru k dospelým tak narušenú a toľkokrát ich sklamali, že reagujú na BUDDY dobrovoľníka rozporuplne. Dieťa by aj chcelo, ale nedokáže to.

Môže BUDDY dieťaťu pomáhať napríklad aj so školou?

Môže, ale deti to veľmi nepreferujú. Väčšina našich dobrovoľníkov má však prehľad o tom, ako sa učia a ako sa v škole cítia. Zajímavé je, že aj keď veľa detí nepreferuje pomoc so školskými vecami, v našich ročných dotazníkoch deti hovoria, že im dobrovoľníci pomohli so školou – či už pri zlepšení známky, alebo aby sa dostali na školu.

Zoznámi sa deti aj s ľuďmi z okolia BUDDY dobrovoľníka?

Stane sa to časom. Deti prenikajú do ich skupín priateľov alebo aj do rodín. Snažíme sa, aby to nebolo v prvých fázach vzťahu, ale neskôr to nie je problém a bežne sa to deje. Vidia tak aj fungovanie rôznych dospelých a vzťahov v rodinách.

Máte už aj dvojice, ktoré sú spolu až do dospelosti dieťaťa a vydržali?

Máme viacero takých dvojíc, niektoré fungujú aj 6-7 rokov – toľko, koľko program BUDDY v dnešnej forme trvá.

Ako deti hodnotia program s odstupom niekoľkých rokov? Z čoho sa tešia?

Každý rok s deťmi robíme dotazníky. Deti v nich veľa hovoria o tom, že majú NIEKOHO, na koho sa môžu obrátiť, komu môžu zavolať, kto ich prijíma také, aké sú, aj so všetkými ich problémami. Majú niekoho, kto pre ne znamená istotu a kto je tam pre ne.

A čo hovoria o programe v dotazníkoch dobrovoľníci? Čo im prináša?

Oceňujú, že deti obohatili a rozšírili ich svet. Majú úplne iné životné príbehy. Najmä im to však dáva samotný vzťah s dieťaťom ako takým. Píšu, že ho majú radi, záleží im na ňom a chcú, aby mu bolo v živote čo najlepšie. Ich kontakt sa časom mení, ale väčšinou vo vzťahu zostávajú ako priatelia.

text: Marcela Fuknová
fotografie: Kristína Močková

101

detí sa aktívne stretávalo so svojimi BUDDY dobrovoľníkmi

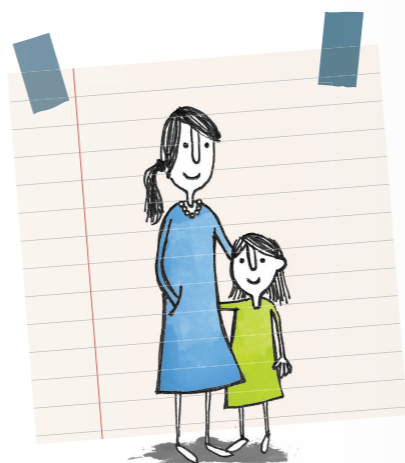
BUDDY

v čase pandémie

o BUDDY dobrovoľníctvo je stále záujem

23

nových detí spoznalo svojho BUDDY dobrovoľníka

CENTRÁ PRE DETI A RODINY (OKOLO 100)

CDR, V KTOROM JE DIEŤA A MÁ BUDDY DOBROVOĽNÍKA (15)

20

**„Daniela prežíva
pohnuté obdobie.
Verím, že ma v ňom
vníma ako pevný bod.“**

Lucia Remišová, 39 rokov
učiteľka ekonómie na gymnáziu, Trnava
2 roky v programe BUDDY

BUDDY dobrovoľníčku Luciu (39) spája s Danielou (14) okrem takmer dvojročného vzťahu aj jeden dátum.

„Pri prvom stretnutí sme zistili, že máme narodeniny v jeden deň. Pravdupovediac, ešte sme ich spoločne neoslavovali. Najprv pre koronavírus a tento rok som bola s rodinou na dovolenke. Daniela ma však milo prekvapila a zavolała mi k našim narodeninám ako prvá. Mám radosť, že v novej profesionálnej rodine, kde je počas letných prázdnin na skúšku, sú k nej podľa jej slov milí a venujú jej pozornosť. A už sa obidve tešíme na naše stretnutie,“ hovorí Lucia.

Hoci ich vzťah trvá už druhý rok, osobné stretnutia zažívali najmä posledného pol roka. Dovtedy si viac telefonovali. Nie však preto, že by sa nechceli osobne stretávať. „Dá sa povedať, že Danielu som stretla v pohnutom období jej života. Je to veľmi milé a múdre dievča, hneď sme si porozumeli. Nepriali jej však okolnosti. Pol roka pred naším prvým stretnutím ju odobrli z biologickej rodiny. Pár dní po ňom jej oznámili, že pôjde do profesionálnej rodiny v meste vzdialenom päťdesiat kilometrov. Odtiaľ sa vrátila do centra pre deti a rodiny a po deviatich

mesiacoch, len pred niekoľkými dňami, šla do ďalšej profesionálnej rodiny vzdialenej päťdesiat kilometrov opačným smerom,“ rozpráva Lucia.

„Daniela počas dvoch rokov štyrikrát menila školu, ak zostane v tejto rodine, bude to jej piata škola za tri roky. Musela opakovane zmeniť kamarátov, znovu a znovu sa prispôbovať. Predtým, v predchádzajúcej profesionálnej rodine, sa učila s vyznamenaním, známky sa jej dočasne zhoršili. Som však zvedavá, kto by mal za takých okolností dobré známky. Toľko vážnych životných zmien v takom krátkom čase by nezvládli mnohí dospelí,“ konštatuje Danielina BUDDY dobrovoľníčka.

„Stretla som sa aj s Danielinou biologickou mamou a okrem iného mi povedala, že je rada, že Daniela má pri sebe aj mňa...“

Ja nikam neodchádzam

Lucia hovorí, že náročných okolností sa často týkali aj ich spoločné rozhovory. „Rozprávali sme sa o tom, že veci sú také, aké sú, a musíme si nájsť cestu, ako ich zvládnuť. Chcela som ju povzbudiť a podporiť. Dať jej najavo, že hoci všetko sa mení, ja nikam neodchádzam a zostávam tu aj pre ňu,“ konštatuje mama dvoch chlapcov.

Keď sa po zlepšení pandemickej situácie a Danielinom príchode z prvej profesionálnej rodiny mohli začať intenzívnejšie stretávať, veľa času trávili na prechádzkach. „Niekdedy sme si len sadli na deku a lúštili tajničky alebo sme šli na kávu. Boli sme napríklad aj v múzeu a komentovali exponáty. Daniela je veľmi bystrá a má zaujímavé postrehy. Dá sa s ňou naozaj dobre debatovať,“ konštatuje Lucia. Daniela bola niekoľkokrát aj u nej doma. „Tam

Výberový proces? Náročný.

Od rozhodnutia prihlásiť sa do programu BUDDY po prvé stretnutie s Danielou uplynulo viac ako pol roka. „Spočiatku som chcela chodiť k bábätkám v pôrodnici, ktoré tam nemali mamu. Taká možnosť však v mojom okolí nebola. Program BUDDY som pri hľadaní objavila na internete. Prihlásila som sa a šla na prvé stretnutie. Výberový proces bol náročný. Bolo to dlhšie obdobie, počas ktorého sme absolvovali rôzne psychotesty, stretnutia so psychológmi. Dôkladne si nás preverili. Zároveň aj my sme mali čas uvažovať, čo od programu očakávame, a či sme ochotní a schopní prijať záväzky, ktoré prináša. Na prvom stretnutí bol so mnou aj manžel. Považoval to za dobrý nápad a dodnes ma podporuje,“ rozpráva Lucia.

Keď sa Lucie pýtame, čo je pre ňu na vzťahu s Danielou najkrajšie, hovorí: „Asi to, že jej možno pomáhame svojou prítomnosťou. Že tu môžem byť pre ňu. A že s ňou môžem tráviť čas, je mi

s ňou dobre. Mám na Danielu šťastie. Spočiatku som si hovorila – ak mám to dieťa nejakou ovplyvniť, stretnúť sa s ním raz do týždňa je veľmi málo. Veď na vlastné deti človek vplýva 24 hodín denne, a výsledok niekdedy nie je taký, ako by si predstavoval,“ vtipkuje Lucia.

A dodáva: „Má to však význam. Verím, že s Danielou zostaneme v kontakte aj v jej dospelosti. Chce byť ekonómkou, chce sa učiť hrať na gitare. A dúfam, že keď bude raz spomínať na toto obdobie, nebude mať naň spomienky iba ako na čas, keď sa presúvala z miesta na miesto. Verím, že si bude pamätať aj naše rozhovory, spoločné zážitky. To, že sme boli aj spolu a že som stála pri nej.“

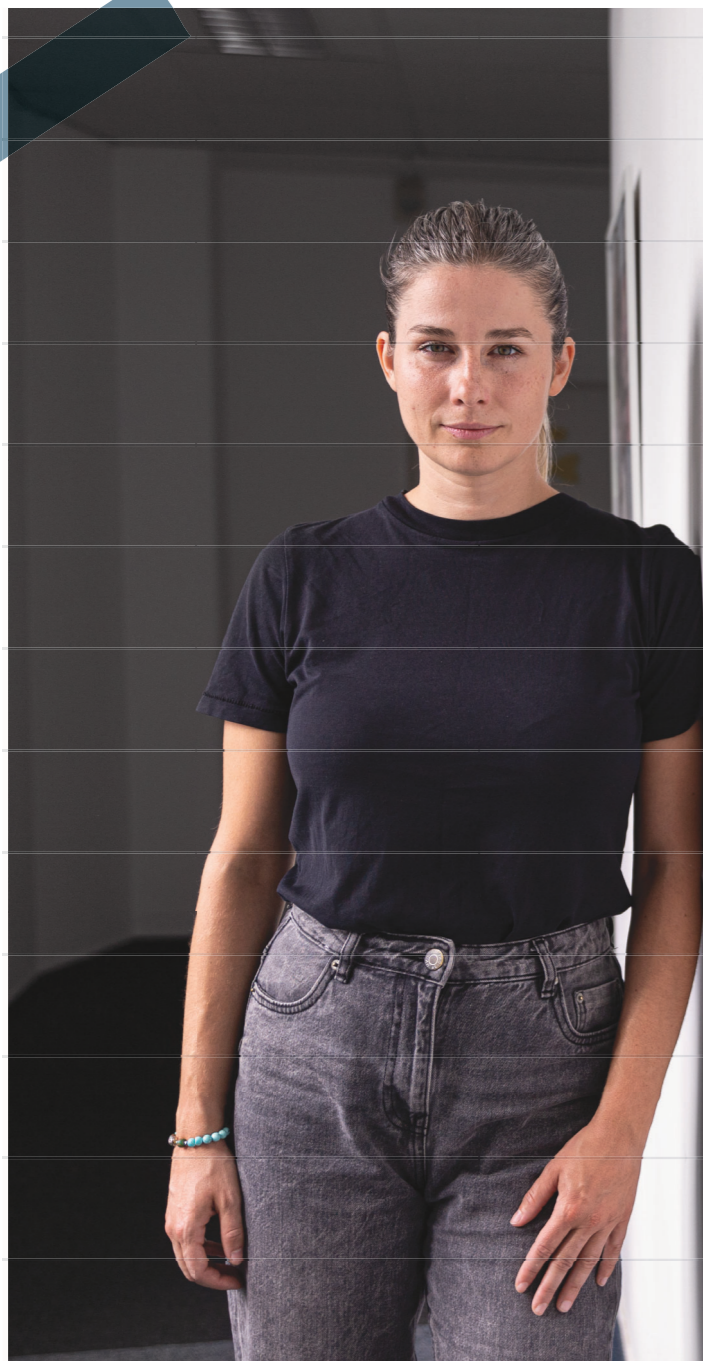
text: Marcela Fuknová
fotografie: Kristína Močková

„Verím, že s Danielou zostaneme v kontakte aj v jej dospelosti.“

už boli partia aj s mojimi synmi, ktorí sú od nej trochu mladší. Niečo si pozreli alebo sme spolu varili či piekli. Myslím, že našu domácnosť vnímala ako zázemie, kde sa cíti dobre. Konštatovala: u vás je taký pokoj. Stretla som sa aj s Danielinou biologickou mamou a okrem iného mi povedala, že je rada, že Daniela má pri sebe aj mňa...“ rozpráva Lucia.

Obidve riešia spolu aj čisto ženské záležitosti. „Daniela má nádherné kučeravé vlasy. Často si ich však žehlí, takže nikdy neviem, ako bude pri našom najbližšom stretnutí vyzerat,“ usmieva sa Lucia. „Keď sme minule boli na spoločnom splave počas BUDDY Day 2022, obávala sa, že si ich namočí. Potom si ich veru namočila a nakoniec sa aj kúpala. Myslím, že sme sa tam obe cítili dobre, vlasy – nevlasy,“ smeje sa.

**„Pre nikoho z nás
nie je ľahké priznať si,
že nám niečo nejde,
a požiadať o pomoc.“**

Viera Vatrťová
psychologička - starostlivosť
o BUDDY dvojice“
2 roky v BUDDY tíme

Psychologička Viera Vatrtovej dlhodobo sprevádza viacero dvojíc detí a BUDDY dobrovoľníkov. Aká je jej úloha, ak sa v ich vzťahu vyskytne problém alebo ak sa jednému z dvojice náhle zmení život?

Keď do programu BUDDY vstúpi dobrovoľník, ktorý prejde výberom a začne sa stretávať s dieťaťom, čo s ním riešite počas vašich pravidelných každomesačných stretnutí? Môže sa vyskytnúť nejaký problém už na začiatku ich stretávania?

V programe BUDDY pracujem dva roky a pri stretávaní mojich dvojíc, ktoré v tomto období vznikli, doteraz na začiatku ich vzťahu žiadne väčšie problémy nenastali. Môže sa to však stať. Spomínam si na chlapca, ktorý bol veľmi uzavretý a vnímal ho tak aj v centre pre deti a rodiny, kde žije. Nastavovali sme vtedy našu spoločnú komunikáciu s centrom i s dobrovoľníkom. Navzájom si vymieňali informácie: na čo sa počas stretnutí s chlapcom sústredíte, ako a či sa na niektoré veci pýtať. Myslím, že to bolo veľmi užitočné a pomohlo im to rozvinúť ich vzťah.

Keď sa dieťa vo vzťahu s dobrovoľníkom postupne otvára, začína zrejme hovoriť aj o veciach, ktoré sú preň citlivé. Možno o udalostiach, ktoré sa stali v jeho biologickej rodine, o spomienkach z minulosti, ktoré môžu byť ťažké. Pýtajú sa vás dobrovoľníci, ako vtedy reagovať, a čo im radíte?

Často sa to pýtajú už vtedy, keď ešte nepoznajú dieťa. Keď dobrovoľníci prejdú výberom, máme prvé spoločné stretnutie, kde podpisujú zmluvu. Rozprávame sa o výsledkoch psychodiagnostiky a aj o tom, čo ich čaká pri prvom stretnutí s dieťaťom. Býva to jedna z ich prvých otázok: Na čo sa mám a nemám pýtať? Keď dieťa niečo povie, mám sa pýtať viac alebo to mám zatiaľ prejsť mlčaním? Tieto otázky sa často objavujú aj v prvej fáze ich vzťahu, najmä v prvom roku. Ja dobrovoľníkov vnímam ako ľudí pripravených byť tam pre dieťa. Na druhej strane, je to pre nich situácia, akú nikdy predtým nezažili, a potrebujú odo mňa uistenie. Hovorím im, že stačí byť prítomní, pýtať sa, ak ich niečo zaujíma, ale citlivo. Netlačiť, no byť otvorení. Je to pre nich výzva a často sa o tom rozprávame v prvých mesiacoch.

Existuje obdobie vo vzťahu BUDDY dobrovoľníka a dieťaťa, ktoré je rizikové? V akom čase sú problémy pravdepodobnejšie alebo môže vzniknúť dokonca kríza?

Z mojej skúsenosti je to obdobie, keď dieťa odchádza z centra a začína žiť samostatne. Títo mladí ľudia sa často rozhodnú odísť už po dovŕšení dospelosti, hoci ešte neskončili štúdium na strednej škole. Je to veľmi náročné, pretože musia byť schopní zaobstarať si ubytovanie, nájsť si brigádu, aby mali príjem, a zároveň sa snažia stále chodiť do školy. Je to obdobie, keď sa im zrazu úplne zmení život, a vtedy môžu prísť problémy.

Aké to sú?

Môže sa napríklad obmedziť kontakt zo strany dieťaťa. Jeden chlapec napríklad prešiel z centra do podporovaného bývania. Mal vlastné peniaze, no rýchlo ich minul. Začal menej chodiť aj do školy, začalo sa mu nedaríť. V tej chvíli bolo preňho ťažké byť v kontakte s dobrovoľníkom, pretože aj preňho samého bolo náročné čeliť tomu, čo sa dialo. Pritom to bol bezproblémový vzťah, ktorý dovtedy fungoval, a stretávali sa týždeň čo týždeň.

A nemal by práve tento čas byť obdobím, keď by BUDDY mal byť dospelému dieťaťu oporou? Nemalo by sa práve vtedy zúročiť to, čo do spoločného vzťahu počas rokov vložili?

To by bolo ideálne a často to tak je. Pre decká nie je jednoduché priznať si, že niečo nezvládajú. Dobrovoľníci vtedy, samozrejme, pomoc ponúkajú a niekedy musíme pracovať na tom, aby vzniknuté ťažkosti dieťaťa nechceli hneď riešiť systémom – tak podme: tento papier, tento úrad... Im sa to môže zdať jednoduché, pretože sú to veci, ktoré oni sami už zažili mnohokrát. Dobrovoľníci sú ochotní pomôcť, ale musia vytvoriť priestor, aby dieťa mohlo po ich pomoci siahnuť. Pre nikoho z nás nie je ľahké ukázať zraniteľnosť a požiadať o pomoc.

„Máme dobrovoľníčky, ktoré sa stali matkami, snažia sa vzťah s dieťaťom budovať ďalej a sú skvelé.“

Ak sa vyskytne problém na strane dobrovoľníka, čo to najčastejšie býva? Sú to tiež zmeny v živote – keď sa narodí dieťa alebo im niekto zomrie, alebo ak zmenia zamestnanie?

Sú to aj také udalosti. Máme dobrovoľníčky, ktoré sa stali matkami, snažia sa vzťah s dieťaťom budovať ďalej a sú skvelé. Zároveň je to však pre ne náročné obdobie, lebo chcú udržiavať kontakt s dieťaťom a zároveň musia v prvom rade opatrovať bábätko.

Čo sa môže udiť vtedy, ak v živote dobrovoľníka nastane pozitívna zmena, ale, naopak, stane sa niečo zlé či tragické?

Spomínam si na prípad, keď sa to dobrovoľníčke stalo, a nechcela o svojej strate s dieťaťom hovoriť. Pre dieťa to totiž nebolo jednoduché už predtým a ani v tom čase vzhľadom na vonkajšie okolnosti. Bol to celkovo náročný vzťah a dieťa sa to teda dozvedelo až s odstupom času. Naopak, stalo sa, že vo dvojici bolo dieťa, ktoré predtým stratilo rodiča, a s dobrovoľníčkou, ktorá náhle prišla o blízkeho, si vtedy pomohli navzájom. Bol to moment, v ktorom si porozumeli, a puto medzi nimi sa ešte upevnilo. Nemusí to teda vždy priniesť len niečo negatívne. V každom prípade, ak je to možné, snažíme sa zabezpečiť, aby bolo dieťa na vážnu zmenu u dobrovoľníka čo najlepšie pripravené a dobre sprevádzané, aby sa minimalizovalo riziko zranenia dieťaťa.

Čo sa stane, ak dobrovoľník úplne nesúhlasí s tým, ako dospelé dieťa žije? Napríklad vtedy, keď opustí centrum a stavia sa na vlastné nohy? Alebo ak nadviaže partnerský vzťah, ktorý dobrovoľník považuje za škodlivý či toxický?

Svojich dobrovoľníkov vedieme k tomu, aby boli akceptujúci a rešpektujúci. A oni takí aj sú. O to jednoduchšie je to pre nich aj pre nás. Zároveň sa však stáva, že v niektorých prípadoch sú naozaj frustraní a nahnevaní. Vtedy je často mojou úlohou vytvoriť im priestor na to, aby mohli uvoľniť svoje emócie. Každý z nás je občas nahnevaný na svojich blízkych, dokonca si na nich zrejme všetci občas aj zanadáваме. Keď dobrovoľník pri stretnutí môže so mnou prejavovať svoje negatívne emócie, môže sa upokojiť, pozrieť sa na ne možno aj z iného uhla pohľadu a dokáže byť potom viac akceptujúci vo vzťahu s dieťaťom.

Ak má dieťa za sebou niečo, čo je preň veľmi ťažké, a nedokáže o tom vo vzťahu s dobrovoľníkom komunikovať, nevie to „pustiť“, je to problém?

Stáva sa, že sa dieťa neotvorí napriek tomu, že vzťah s dobrovoľníkom je dobrý? A čo vtedy? Spomínam si na dieťa, ktoré je voči dobrovoľníčke veľmi otvorené, hoci je z veľmi náročného prostredia a má za sebou naozaj ťažké veci. Dokážu spolu o tom komunikovať, hoci každý dospelý by bol asi zdesený a nahnevaný, že sa také veci vôbec môžu dieťaťu stať. Obe majú otvorené povahy a je to pre ne preto možno jednoduchšie, ako by to bolo pre iné dvojice. Dieťa však nemusí mať potrebu o tom hovoriť, nemusí to chcieť. Dobrovoľníci vedia, že je to v poriadku a dieťa začne rozprávať vtedy, keď na to bude pripravené a keď to bude potrebovať. A možno to nebude nikdy. Ich vzťah to nemusí ovplyvňovať.

Stalo sa aj to, že dobrovoľník chcel vo vzťahu s dospelým dieťaťom vystúpiť, lebo mal pocit, že mu nevie dať to, čo potrebuje?

Mali sme náročný vzťah, kde dievča malo depresívne epizódy a neozývalo sa dobrovoľníčke aj dlhý čas. Dobrovoľníčka mala vtedy pochybnosti, či jej ich vzťah niečo prináša. Všetky ponúkané aktivity totiž odmietala a nereagovala na ponuky na kontakt. Informovali sme sa v centre, mali sme rozhovor so psychologičkou, s ktorou dievča tiež kontakt nadväzovalo veľmi dlho, trvalo to roky. Treba si však uvedomiť, že tieto deti často zažili v prvých rokoch života mnohé sklamanie či traumy, niektoré prišli o blízkych ľudí. Im to pomohlo ich vzťah viac otvoriť.

Môže sa stať, že aj dobrovoľník dieťa nechtiac sklame? Ako sa s tým deti vyrovnávajú?

Stalo sa nám, že dobrovoľníčka ochorela práve vtedy, keď dievča malo narodeniny – prvé počas ich vzťahu. Bolo preň veľmi ťažké prijať, že nepríde, pretože sa na spoločnú oslavu veľmi tešilo. Veľmi nám pomohol vychovávateľ v centre. Porozprával sa s ním, vysvetlil mu, že dobrovoľníčka veľmi chcela prísť, no pre kovid naozaj nemohla. A upriamil jeho pozornosť na to, že by ju mali nejakú spoločne potešiť. Niečo jej spolu vyrobili, dievča jej to nechalo na dvore a dobrovoľníčka si to neskôr prišla zobrať. Zamávali si z dialky a po tom prvotnom sklamaní to spoločne zvládli.

Aké sú vzťahy BUDDY dobrovoľníka a dieťaťa, ktoré prešli krízou?

Mám dvojicu, s ktorou som začala pracovať v čase, keď mali takéto ťažké obdobie za sebou. Chlapec odišiel z centra, peniaze pominá na veci, ktoré neboli užitočné, dobrovoľník bol na neho nahnevaný. Rôzne sa hľadali a nachádzali. Chlapcovi sa stalo aj to, že zaspal a neprišiel na stretnutie so zamestnávateľom. Prebrala som ich v čase, keď si začal uvedomovať, že musí platiť bývanie a potrebuje prácu. Dobrovoľník bol prítomný pri jej hľadaní. Spolu posielali životopisy, volali na inzeráty. Mali dokonca graf ukazujúci, na aké veci miňa peniaze a kde by mohol ušetriť. Rozhodol sa prijať pomoc dobrovoľníka a dnes sú z nich partáci. Už to nie je BUDDY a dieťa. Je to dvadsaťročný chalan, ktorý hovorí o svojom kamarátovi. Je na nich vidno, že v tom vzťahu už majú niečo za sebou, že už mnohé zvládli. Ten chlapec je za to veľmi vďačný a dnes rozpráva o dobrovoľníkovi s veľkým rešpektom a láskou.

text: Marcela Fuknová
fotografie: Kristína Močková

Funguje to. Bezpečne, stabilne, dlhodobo a kvalitne

neregistrujeme **žiadne**
porušenie **bezpečnosti** dieťaťa

100%

dvojíc zostáva v programe
viac ako 3 roky

>90%

dvojíc je **v kontakte**
aj po **odchode** dieťaťa z CDR

>75%

spolupracujúcich CDR
by nás **odporučalo ďalším CDR**

100%

95%

detí sa vyjadrilo, že sa
na svojho dobrovoľníka
môže vždy spoľahnúť

86%

detí povedalo, že im
dobrovoľník pomáha
nedostať sa do problémov

>90%

mladých dospelých má niekoľko
mesiacov až rokov po odchode z CDR
prácu (prípadne materskú/školu)

100%

nevidujeme žiadneho mladého
dospelého po odchode z CDR,
ktorý by bol bez **bývania**

„Vybrať šaty na stužkovú aj sporiaci účet. Kto poradí mladým, ktorí nevyrastajú v rodine?“

Magdalena Zahoranová, 40 rokov
Vedúca oddelenia regionálneho rozvoja, Nové Zámky

5 rokov v programe BUDDY

„Prišla som za takým malým trinásťročným dievčatkom a povedala som mu, že som tu a chcem byť preň teta, ktorá sa mu bude snažiť pomáhať a viesť ho životom. Počúvalo ma asi polhodinu. Keď som sa ho potom spýtala, či niečo takéto chce, pozrelo sa na mňa a povedalo: „Nie,“

opisuje prvé stretnutie s Vandou Magdaléna Zahoranová. Odohralo sa v centre pre deti a rodiny, lepšie známom pod starším názvom detský domov. „Chápala som to. Z jej pohľadu som bola cudzí človek. Nieкто, kto sa objaví a znenazdajky jej ponúka priateľstvo. Napriek prvému odmietnutiu sme sa dohodli, že si skúsime vymeniť telefónne čísla a Vanda si to nechá uležať v hlave.“

„Napriek prvému odmietnutiu sme sa dohodli, že si skúsime vymeniť telefónne čísla a Vanda si to nechá uležať v hlave.“

Môžem byť hodinová teta?

Od prvého stretnutia ubehlo už viac ako päť rokov. Vanda, ktorá je v Magdaléninej obývačke aj v živote ako doma, sa pripravuje na maturitu, plánuje prípravu na vysokú školu a spolu s Magdalénou riešia mnohé veci, ktoré život mladej ženy zahŕňa. Napríklad aj výber šiat na stužkovú.

„Keď som bola v domove, nestretávala som sa v podstate s nikým zo svojej rodiny a okrem vychovávateľiek som sa nemala s kým rozprávať o dôležitých veciach. V Magde som teda našla niečo ako náhradnú tetu,“ vraví Vanda. Magdaléna hľadala dobrovoľnícku činnosť, ktorá by bola dlhodobá a v ktorej by mohla využiť nielen svoje vzdelanie, ale aj materinský cit. „Ďalšie dieťa sme už neplánovali, no ja som ešte

„Po tých rokoch je náš vzťah taký stabilizovaný, že ho nerozhodila ani pandémia, počas ktorej sme spolu boli viac virtuálne ako naživo,“

chcela ľubiť niekoho ďalšieho. S manželom aj s deťmi som túto možnosť zdĺhavo otvárala, pretože sa to týkalo aj ich. Vraveli sme tomu, že budem hodinovou tetou.“

Dvojica si do oka padnúť nemusí

Ďalší človek, ktorý je v živote dieťaťa prítomný, ktorému môže zatelefonovať a pravidelne sa s ním stretáva, je dôležitým pilierom, ak sa deti nemôžu obrátiť na svoju rodinu. „V centrách si deti vytvárajú vzťahy s vychovávateľmi a so sociálnymi pracovníkmi, no tí sa môžu časom meniť a k novým si už dieťa nemusí nájsť taký blízky vzťah. Naším cieľom je, aby v dobrovoľníckoch deti získali ďalšie dlhodobé, ideálne celoživotné priateľstvo a podporu. Niehoko, kto ich bude viesť, podporí a podrží, keď to budú potrebovať,“ vysvetľuje psychologička Jana Bevilaqua, ktorá pôsobí ako koordinátorka dobrovoľníkov v projekte BUDDY. Ani to však nezaručí, že si dvojica padne do oka na prvý pohľad. „Vanda je veľmi introvertná, preto boli hlavne začiatky nášho vzťahu pomerne náročné. Odpovedala mi najmä áno, nie, viac sme si písali a vídali sa raz do týždňa,“ opisuje Magdaléna. Cestu k sebe hľadali postupne a Vanda si na Magdalénu musela zvyknúť, zblížiť sa aj s jej rodinou. „Po tých rokoch je náš vzťah taký stabilizovaný, že ho nerozhodila ani pandémia, počas ktorej sme spolu boli viac virtuálne ako naživo,“ vraví.

Pomáhajú im prejsť cez zložité rozhodnutia

Vanda v začiatkoch ich vzťahu navštevovala druhý stupeň základnej školy a pred sebou mala prvé veľké rozhodnutie o budúcnosti. Vtedy len veľmi málo verila svojim schopnostiam a po základnej škole sa chcela vyučiť za cukrárku. „Nechcela som dehonestovať toto povolanie ani jej rozhodnutie, ale ja som videla jej veľký potenciál a nepochybovala som o tom, že hravo zvládne náročnejšiu strednú školu. Potrebovala trochu povzbudiť a zvýšiť sebavedomie,“ vraví Magdaléna. Deti, ktoré nevyrastajú v rodinách, majú podľa psychologičky tendenciu siahať po nižších cieľoch.

„Deti, ktoré nevyrastajú v rodinách, majú podľa psychologičky tendenciu siahať po nižších cieľoch.“

„Je to spôsobené najmä zranením, strachom zo sklamaní a zlyhaní, ktoré prežívajú o to horšie, že ich pri ňom nemá kto podporiť. Záleží, samozrejme, aj na temperamente, no mnohé deti idú radšej do menšieho rizika, vyberajú si školy, ktoré sú pod úrovňou ich schopností, čím si často kompenzujú nižšie sebavedomie.“

Introvertná Vanda sa aj vďaka posmelovaniu svojej BUDDY dobrovoľníčky napokon rozhodla pre štúdium na obchodnej akadémii. „V ôsmom ročníku som si povedala, že musím zmeniť aj známky, lebo môj prospech nebol najlepší. Zo štvoriek som sa dostala na dvojky a jednotky a podarilo sa mi to najmä preto, lebo som sa začala učiť pravidelne,“ priznáva Vanda. „Myslím, že aj tu pomohlo niekoľko rozhovorov, ale musím povedať, že je to veľmi rozumné dievča a patrí k tým deťom, ktoré si dobre mienené rady berú k srdcu,“ vraví Magdaléna.

Po maturite by Vanda chcela pokračovať štúdiom na vysokej škole a spolu s Magdalénou

už teraz plánuje prípravu na pohovory. „Určite pôjde nielen na prípravku, ktorú robí vysoká škola, ale snažíme sa zohnať aj učiteľov, ktorí by jej pomohli s individuálnym doučovaním. Vieme, že to bude náročné obdobie, ale ja jej nesmierne verím.“

Pracovať s peniazmi je práca

Okrem zásadných životných rozhodnutí je pre deti, ktoré vyrastajú mimo rodiny, náročnejší aj začiatok samostatného života spojený s hospodárením a finančnou zodpovednosťou. Kým iné deti sa kolobeh príjmov a výdavkov učia najmä pozorovaním rodičov, prípadne vďaka vreckovému a brigádam, deti v ústavnej starostlivosti majú situáciu komplikovanejšiu. Hospodáriť s peniazmi sa učia vo vyššom veku pred zaradením do skupiny mladých dospelých, do ktorej teraz patrí aj Vanda. Ako plnoletá už býva v byte, ktorý je v správe centra pre deti a rodiny v Kolárove. Stará sa teda o vlastnú domácnosť, varí si, nakupuje, je zodpovedná za poriadok aj hospodárenie s prideleným štátnym príspevkom vo výške 280 eur. Z týchto peňazí si musí zabezpečiť stravu, hygienu aj iné drobné výdavky. „Vanda mala z tejto zmeny obavy a musím priznať, že trochu som sa bála aj ja. Bolo ju treba trochu usmerniť v rozpočtovaní, no už po prvom mesiaci jej samostatného života bolo jasné, že aj toto zvládne bez problémov,“ vraví Magdaléna. Nie pre všetkých mladých dospelých vyrastajúcich v zariadení je tento proces jednoduchý. Odchod zo zariadení spolu s nezvládnutou finančnou gramotnosťou je rizikovým faktorom pre vznik bezdomovectva alebo iných sociálne nepriaznivých javov vrátane kriminality alebo prostitúcie. „Je to veľká téma a v tomto prípade nesmierne pomôže, ak má dieťa kombináciu vychovávateľ a dobrovoľník,“ vraví Bevilaqua.

V centre sa téme finančnej gramotnosti začínajú venovať približne dva roky pred osamostatnením. Deti v tom období dostávajú menšie vreckové, z ktorého si hradia časť svojich výdavkov. „To však nie vždy stačí na upevnenie si praktických zručností a stále ide o skupinu. Dobrovoľník môže mať viac času a možností ukázať dieťaťu hospodárenie

s peniazmi z praktickej stránky," vysvetľuje psychologička.

Stálo ma to len čas a pozornosť

Výber detí a dobrovoľníkov do programu BUDDY prebieha tak, aby vznikol čo najväčší predpoklad na dlhoročný, najlepšie celoživotný vzťah. Koordinátori aj zamestnanci centier pre deti a rodiny prihliadajú na to, aby toho mala dvojica čo najviac spoločného a vzťah sa mohol naštartovať čo najrýchlejšie. Väčšie nároky sú kladené na dobrovoľníkov. Hoci je vzťah obojstranne dobrovoľný, dobrovoľníci si musia byť vedomí, že ide o záväzok a ukončenie vzťahu by dieťa, ktoré nevyrastá v rodine, mohlo vnímať ako veľkú ranu.

„Niekedy stačí zmeniť formu komunikácie alebo znížiť frekvenciu stretnutí, aby vzťah pre dieťa nebol dusivý, ale naďalej sa udržiaval a dieťa mohlo dobrovoľníka kontaktovať, keď to potrebuje.“

Ako pri každom priateľstve, aj tu platí, že dochádza ku krízam a k náročným obdobiam. „Pohádali sme sa iba raz a už ani neviem prečo,“ vraví Vanda, priznáva však, že príčinou mohla byť najmä jej spurná povaha počas dospievania.

Výhodou bola v tomto smere Magdalénina skúsenosť s vlastnými deťmi, ktoré sú približne v rovnakom veku ako Vanda. „Puberta je určite jedným z problematických období, keď sa vzťahy môžu zmeniť. Dobrovoľník a jeho prítomnosť môžu byť pre dieťa odrazu menej prítlačivé, menia sa jeho záujmy a preferencie. Vtedy je úlohou koordinátorov a zamestnancov centier hľadať riešenia na posilnenie vzťahu,“ vraví Bevilaqua.

Niekedy stačí zmeniť formu komunikácie alebo znížiť frekvenciu stretnutí, aby vzťah pre dieťa nebol dusivý, ale naďalej sa udržiaval a dieťa mohlo dobrovoľníka kontaktovať, keď to potrebuje.

Ďalším krízovým momentom je obdobie mladej dospelosti, keď sa mladý človek stavia na vlastné nohy, zamestná sa a prežíva prvé vážne vzťahy. „Dobrovoľníci sú vtedy občas prekvapení, že sa dieťa nehlási aj pol roka. Pre nás je však dôležité, aby bolo jasné, že ide o vzťah, do ktorého sa môže dieťa, aj keď už dospeje, kedykoľvek vrátiť a nájsť v ňom podporu,“ spresňuje psychologička. Aj Magdaléna pripúšťa, že Vanda čoraz viac komunikuje s jej deťmi, ktoré sa pre ňu stali rovnako dôležitou súčasťou života ako ona. „Myslím, že všetkým nám to do života prinieslo iba pekné veci. Človek si myslí, že keď bude robiť niečo ako dobrovoľník, tak bude iba odovzdávať. No toho, čo dostane späť za trochu svojho času a pozornosti, je oveľa, oveľa viac.“

text: Soňa Jánošová
fotografie: Kristína Močková

15

Centier pre deti
a rodinu

Spolu meníme
dlhodobé dary
na dlhodobé priateľstvá

202

101 detí
a 101 dobrovoľníkov

275

finančných podporovateľov
jednotlivci, firmy a nadácie

20

pracovníkov
BUDDY tímu

11 členov programového tímu
(výber, starostlivosť, kvalita a dopad, odborná garancia)
a ďalších 9 členov tímu
(marketing, darcovia, prevádzka)

Vďaka posilnenej dôvere darcov rastie počet dvojíc aj kvalita našej práce

Oproti roku 2020 sa nám podarilo zvýšiť sumu celkových príjmov o viac ako 70-tisíc eur a aj sumu pravidelných príjmov o viac ako 140-tisíc eur. Zároveň sa zvýšilo aj krytie celkových výdavkov pravidelnými príjmami až na 85 %.

Väčšinu darov od našich darcov sme vynaložili na programový tím a aktivity spojené s jeho činnosťou. Výraznejšie sme zainvestovali aj do náborových kampaní pri rozširovaní programu na východné Slovensko.

**PRÍJMY
CELKOVO** 646.816 €

JEDNOTLIVCI 361.873 € (56 %)

FIRMY 130.717 € (20 %)

NADÁCIE 117.676 € (18 %)

VEREJNÉ
ZDROJE 33.496 € (5 %)

INÉ 3.054 € (1 %)

**VÝDAVKY
CELKOVO** 594.912 €

STAROSTLIVOSŤ
O DVOJICE V PROGRAME 203.381 € (34 %)

NÁBOR A VÝBER
DOBROVOĽNÍKOV 197.112 € (33 %)

ZÍSKAVANIE A UDRŽIAVANIE
PRAVIDELNÝCH PRÍJMOV 118.402 € (20 %)

INÉ PREVÁDZKOVÉ
NÁKLADY 76.017 € (13 %)

ĎAKUJEME

- viac ako stovke našich dobrovoľníkov
- členom interného BUDDY tímu a ďalším spolupracovníkom
- 15 spolupracujúcim CDR
- viac ako 200 finančným podporovateľom
- všetkým priaznivcom a šíriteľom povedomia o programe BUDDY

Nadačná podpora v roku 2021

Férová
Nadácia O₂

KRÜGER

Nadácia ESET

Nadačný fond
Slovanet

VGP
FOUNDATION

PURPLE
FOUNDATION

ZURICH
Foundation

Vďaka tejto podpore vieme a naďalej chceme priniesť BUDDY dobrovoľníka do života ďalších detí z rôznych častí Slovenska.

ĎAKUJEME, že ste s nami!

Čo máme v pláne v roku 2022

ZAPOJIŤ

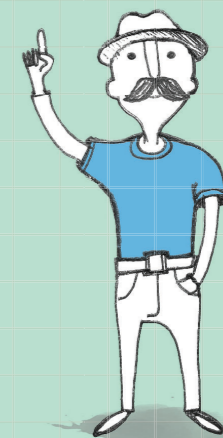
25 nových detí

**OTVORIŤ
SA**

celému Slovensku

POSILNIŤ

dlhodobé dary

„Mňa už nemôžete lepšie podporiť, ale pre iné deti, aby ste sa im venovali tak ako mne a našli viac dobrovoľníkov, aby každé dieťa malo dobrovoľníka.“

Nina, 24 rokov, Bernolákovo
7 rokov so svojou
BUDDY dobrovoľníčkou

„Per Aspera Ad Astra“

„Cez prekážky ku hviezdám“

Mená detí vo výročnej správe boli zmenené
pre ochranu ich osobnosti.

© 2022 PRO VIDA - všetky práva vyhradené

PROVIDA občianske združenie
Strážna 11, 83101 Bratislava

IČO: 379 27051
IBAN: SK90 1100 0000 0026 2383 9960

www.tvojbuddy.sk

